

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra výtvarné výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kukla jako schránka pro duši

Agata Morawiecová

Olomouc 2024

vedoucí práce: Mgr. David Medek, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a elektronické zdroje, které jsou v práci citovány.

V Olomouci dne 15.4.2024

.....
Podpis

Upozornění

Tento text je pouze doprovodem k praktické bakalářské práci. (viz Přílohy).

Poděkování

Touto formou bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu Mgr. Davidu Medkovi, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady při tvorbě celé práce. Dále bych také chtěla poděkovat panu DR HAB, MgA. Robertu Bučkovi, Ph.D. za konzultaci a rady při vzniku keramické sochy.

Anotace

Jméno a příjmení:	Agata Morawiecová
Katedra:	Katedra výtvarné výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. David Medek, Ph.D.
Rok obhajoby:	2024
Název práce:	Kukla jako schránka pro duši
Název v angličtině:	The cocoon as a case for the soul
Anotace práce:	<p>Bakalářská práce se zabývá tématem introverta a extroverta.</p> <p>V teoretické části se soustředím na toto téma z psychologického hlediska, zmiňuji autory, kteří mě inspirovali.</p> <p>V praktické části je popsán vznik obou objektů a pracovní postup, vše je doplněno obrazovou dokumentací.</p>
Anotace v angličtině:	<p>The bachelor thesis deals with the topic of introverts and extroverts.</p> <p>In the theoretical part, I address this issue from a psychological point of view, mentioning authors who inspired me.</p> <p>The practical part describes the creation of both objects and the work process, all of which is supplemented with pictorial documentation.</p>
Klíčová slova:	Psychologie, introvert, extrovert, kukla, duše, socha, skulptura, plastika, keramika, sádra
Klíčová slova v angličtině:	Psychology, introvert, extrovert, cocoon, soul, statue, sculpture, ceramics, plaster
Rozsah práce:	39 stran
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

1. ÚVOD	6
2. TEORETICKÁ ČÁST.....	7
2.1. Carl Gustav Jung	7
2.1.1. Charakteristika introverta	8
2.1.2. Charakteristika extraverta.....	10
2.2. Duše.....	11
2.2.1. Duše a filozofie	11
2.2.2. Duše a Carl Gustav Jung	12
2.3. Motýli a jejich kukly	12
2.3.1. Symbolika motýlů a motýlích kukel	14
2.4. Sádra jako sochařský materiál	14
2.5. Keramika a keramická plastika	15
2.6. Umělci	15
2.6.1. Louise Bourgeois (1911-2010).....	15
2.6.2. Christian Lemmerz (1959 - současnost).....	16
2.6.3. Jean (Hans) Arp (1886–1966)	17
2.6.4. Marta Magdalena Abakanowicz (1930–2017)	18
2.6.5. Stephanie Metz (současnost)	19
2.6.6. Nayoung Jeong (současnost).....	20
3. PRAKTICKÁ ČÁST	21
3.1. Kukla jako schránka pro duši	21
3.1.1. Skici schránek.....	21
3.1.2. Model kukel.....	23
3.2. Introvert – popis pracovního postupu.....	23
3.2.1. Modelování.....	23
3.2.2. Dutění	25
3.2.3. Proces lepení a sušení	25
3.2.4. Výpal	26
3.3. Extrovert – popis pracovního postupu.....	27
3.3.1. Modelování.....	27
3.3.2. Příprava sádrové formy	28
3.3.3. Odlévání	29
3.3.4. Závěrečná úprava	32
3.4. Hotové objekty	33
4. ZÁVĚR.....	35
5. ZDROJE	36
5.1. Seznam použité literatury	36
5.2. Elektronické zdroje.....	37
5.3. Seznam použitých obrázků.....	37

1. Úvod

Hlavním cílem této bakalářské práce je vytvoření dvou objektů na téma „Kukla jako schránka pro duši“. Objekty mají vzniknout ze dvou odlišných materiálů – sádry a keramiky. Konkrétně je práce zaměřená na vytvoření kukel pro introvertní a extrovertní duše, výsledné schránky by měly odrážet charakteristiky těchto dvou typů osobností. Téma odlišnosti introvertů a extrovertů mě doprovází celý život, často se ve svém okolí setkávám s nedorozuměními, která jsou způsobená právě těmito protikladnými povahami, proto jsem se rozhodla ztvárnit toto téma a zaměřit na duše introverta a extroverta. Jde hlavně o subjektivní zobrazení toho, jak by mohly kukly vypadat. Celá práce se skládá z teoretické a praktické části.

Teoretická část je zaměřená na popis a charakteristiku introverta i extroverta, život Carla Gustava Junga, vysvětlení pojmu „duše“ a shrnutí životních fází motýlů. Nachází se zde i krátká historie používání sádry a keramiky i vznik keramické plastiky. Dále jsou zmíněni umělci, kteří mě svou tvorbou ovlivnili a inspirovali.

V praktické části se snažím detailně popsat vznik díla, mé myšlenkové pochody a zvolený pracovní postup. To vše je doplněno obrazovou dokumentací.

2. Teoretická část

Tato kapitola se soustředí na život Carla Gustava Junga, definování introvertního a extrovertního typu osobnosti, význam slova duše, pojetí duše a to, jak duši vnímal Carl Gustav Jung. V další části této kapitoly budou objasněny funkce motýlích kukel i životní fáze motýlů. Závěrečná část této kapitoly se věnuje krátké historii keramické skulptury a sádry, zmínění jsou také umělci, kteří pro mne byli zdrojem inspirace.

2.1. Carl Gustav Jung

Carl Gustav Jung, významný psychoterapeut, psychiatr a zakladatel analytické psychologie. Narodil se 26. července roku 1875 ve Švýcarsku, jako druhé dítě do protestantské rodiny Johanna Paula Achilla Junga a Emílie Preiswerkové. Navštěvoval univerzitu v Basileji, kde se věnoval studiu medicíny, později se zaměřil na obor psychiatrie. Po dokončení studia v Curychu, se stal asistentem na zdejší Psychiatrické univerzitní klinice a zde se setkal se Sigmundem Freudem, ovšem z důvodu rozdílných názorů na funkci a povahu nevědomí se jejich cesty rozešly.

Hlavní přínos Carla Gustava Junga pro obor psychologie stanoví zkoumání lidské psychiky, kolektivního nevědomí, funkcí vědomí a nevědomí, archetypů, ale také zkoumání a výklad snů či definování funkčních typů a typů zaměření. Jung považoval archetypy za univerzální, dědičné struktury nevědomí, které formují lidské chování a psychiku. Jeho přístup k psychologii byl multidisciplinární, čerpal z oblastí jako je mytologie, náboženství, filozofie i alchymie.

Často je považován za průkopníka v oblasti snové analýzy. Sny vnímal jako klíčové prvky k pochopení a nahlédnutí do nevědomí, od Freudových výkladů snů se jeho práce lišila tím, že zdůrazňoval jejich prognostický a tvůrčí význam.

Jungova typologie osobnosti se zabývá rozdělením na dva obecné typy zaměření: introvertní typ a extravertní typ a v dějinách moderní psychologie představuje klíčový milník. „*Vedle Freudova hodnocení osobnosti, jako pudy a nevědomím řízeného organismu, se Jung zasadil o to, aby typologie představovala zejména sociální a interpersonální předmět zkoumání.*“¹ Jung vytvořil zcela novou variantu hodnocení, která doplňuje tradiční hippokratovské rozdělení na sangvinika, cholera, melancholika a flegmatika, stejně jako

¹ ADAMEC, Jiří. Psychologie C. G. Junga. 2007. s. 33

Kretschmerovo rozdělení na pyknika, atletika a astenika.² „Jung ukazuje na potřebu rozšíření současné typologie zejména z důvodu vícevrstevného chápání vnitřního obsahu osobnosti (psýché).“³

Carl Gustav Jung definoval introverzi a extroverzi jako dvě protikladné, ale doplňující se energie. Tato typologie spočívá v rozdělení podle reakcí na vnitřní a vnější podněty. „Podle Junga existují lidé, kteří jsou ovládáni více vztahem k vnějšímu světu, a lidé, kteří jsou více ovládáni vztahem k sobě samým, ke svému vnitřnímu životu. Je to podle něho výraz dvojího zaměření psychických procesů – na objekt a na subjekt.“⁴ Tento fenomén má dle Junga nevědomý, instinktivní základ a není záležitostí vědomí.⁵ Zmiňuje také, že každý člověk je do jisté míry introvertní i extravertní, ale převažuje pouze jeden typ orientace. Jungův pohled na introverzi a extroverzi byl revoluční v tom, že tyto orientace neviděl jako pevné kategorie, ale jako kontinuum, na kterém se každý individuálně nachází. Tyto dva typy zaměření jsou v lidech biologicky zakotveny již od narození a změny je možné dosáhnout jen „vnitřní přestavbou“ a to buď spontánním, biologicky podmíněným procesem nebo namáhavou psychologickou analýzou.⁶

Carl Gustav Jung zemřel 6. června 1961 ve Švýcarsku, jeho odkaz však zůstává živý v mnoha oblastech, včetně psychoterapie, kde jeho metody a teorie nadále ovlivňují praxi mnoha moderních psychoterapeutů. Kromě jeho vlivu na psychologii a psychoterapii, Jungovy myšlenky pronikly i do populární kultury, literatury a filozofie. Jeho koncepty archetypů měly zásadní vliv na literární teorii a filmovou analýzu, obohacují naše porozumění příběhům a symbolům, které formují současnou kulturu a společnost.

2.1.1. Charakteristika introverta

Jedná se o jeden ze dvou typů zaměření definovaných Carlem Gustavem Jungem, pro tento typ osobnosti je charakteristické zaměření dovnitř. Jak uvádí autor textu „*Psychologie C.G. Junga*“, tento typ osobnosti se vyznačuje spíše negativním vztahem k vnějšímu světu.⁷ Energii introvertní typy čerpají z času stráveného o samotě a v klidu, sociální interakce často vnímají jako vyčerpávající. Ve společenských situacích

² ADAMEC, Jiří. *Psychologie C. G. Junga*. 2007. s. 33

³ ADAMEC, Jiří. *Psychologie C. G. Junga*. 2007. s. 33

⁴ NAKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie*. s. 355.

⁵ JUNG, Carl Gustav. *Archetypy a nevědomí*. s. 261.

⁶ JACOBI, Jolande Székács. *Psychologie C.G. Junga*. s. 13–14.

⁷ JUNG, Carl Gustav, SHARP, Daryl, ed. *Slovník základních pojmů psychologie C.G. Junga*. s. 65.

upřednostňují smysluplné konverzace s malým počtem osob, v profesním životě samostatnou práci nebo malé týmy, ve kterých lze pracovat nezávisle.

Jung zdůrazňoval, že introverti nacházejí útěchu ve vnitřních krajinách své mysli. Často se jim daří v kontemplativní samotě, kde mohou formovat myšlenky, zpracovávat informace a dobíjet energii. Charakteristické pro ně je, že se v procesu myšlení i jednání řídí výhradně subjektivními faktory, „*u introverta se mezi vjem objektu a jeho vlastní jednání vkládá subjektivní názor, který zabraňuje tomu, aby jednání dostalo charakter odpovídající objektivně danému.*“⁸ Toto vnitřní zaměření se projevuje v promyšleném a uvážlivém přístupu k rozhodování i řešení problémů. Introverti se raději ponoří do hloubky svých myšlenek, než aby je vyjadřovali navenek. Mají tendenci být bystrými pozorovateli, kteří se zvýšenou citlivostí vstřebávají informace ze svého okolí. V mezilidských vztazích mohou být vnímáni jako rezervovaní, ale Jung varoval před přílišným zjednodušováním této charakteristiky. Jedná se spíše o typ osobnosti, který se dělí o své myšlenky s lidmi, kterým důvěřuje. Když se introvert zaměří na objekt, neklade důraz na vnější vlastnosti, ale soustředí se spíše na jeho obsah a podstatu.

Dalším důležitým rysem introvertně orientovaných osob je, že jsou velmi emočně založeny. To znamená, že všechny základní aspekty chování a reakce v různých situacích jsou ovlivněny hlubokým emotivním procesem, který určuje, jaký postoj zaujmou v daném kontextu. Jsou ovlivňováni subjektivními faktory a subjekty obecně, na rozdíl od extravertů, kteří se soustředí na objekt. „*Introvert se chová vůči objektu abstrahujícím způsobem; v podstatě se neustále snaží odejmout objektu libido, jako by měl zamezit přílišnému vlivu objektu.*“⁹

Celkově je tedy pro tento typ osobnosti charakteristická subjektivita, zaměření dovnitř, uzavřenost, pasivita, zdrženlivost. Rád tráví čas o samotě a převažuje emotivní orientace, klidný a uvážený přístup k rozhodování a reagování na podněty.

⁸ JUNG, Carl Gustav BARZ, Helmut, Ursula BAUMGARDT, Rudolf BLOMEYER, Hans DIECKMANN, Helmut REMMLER a Theodor SEIFERT. *Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi.* s. 322.

⁹ JUNG, Carl Gustav BARZ, Helmut, Ursula BAUMGARDT, Rudolf BLOMEYER, Hans DIECKMANN, Helmut REMMLER a Theodor SEIFERT. *Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi.* s. 259.

2.1.2. Charakteristika extraverta

Druhým typem osobnosti, který definoval Carl Gustav Jung, je extravert, často se používá také varianta extrovert. Pro Junga představuje extroverze základní aspekt orientace jedince na vnější svět. Způsob jakým extroverti získávají energii je velmi odlišný od způsobů získávání síly u introvertů. Extrovertní jedinci, podle Jungovy psychologie, nacházejí svůj primární zdroj energie ve vnějším prostředí. Tito jedinci se vyznačují vnějším proudem energie, dychtivostí zapojit se do kontaktu s lidmi, vhloubit se do událostí a jsou silně orientováni na okolní svět.

Pro extrovertní typ osobnosti je charakteristické zaměření na objekt a pozitivní vztah k němu. „*Staví se k jeho významu kladně do té míry, že své subjektivní zaměření orientuje neustále podle objektu a na něj ho také vztahuje. Objekt pro něj v podstatě nikdy nemá dostatečnou hodnotu, a proto musí být jeho význam zvyšován.*“¹⁰ Zatímco introvert je více ovlivňován především svým nitrem, tedy subjektem. Extroverti mají tendenci zaměřovat svou pozornost směrem ven a zaměřovat se na vnější svět a jeho objekty.

Často projevují přirozené vůdčí vlastnosti, ochotně se dělí o své myšlenky a nápady. Jejich komunikační styl je expresivní a vynikají v rolích, které vyžadují týmovou práci, sociální interakci a aktivní zapojení do vnějšího prostředí. Vždy upravují své chování tak, aby odpovídalo společensky přijatým pravidlům a normám, často přejímají názory ostatních a prezentují je jako své vlastní. Na rozdíl od introvertů nejsou emočně založení, dokonce často považují projevování vlastních emocí jako selhání. Cítění extravertů závisí na charakteru objektu, zájem o něj však opadá, když jsou nuceni zaměřit se na kvalitu a vlastnosti daného objektu.

Extroverti mohou být někdy vnímáni jako příliš hluční nebo dominantní, což může vést k nedorozuměním nebo konfliktům, zejména s introvertnějšími jedinci, kteří mohou mít odlišný styl komunikace a interakce.

Obecně tedy můžeme říct, že extrovertní typ osobnosti soustředí svou pozornost i energii na vnější podněty, je společensky založený, otevřený a nechává se podněty ovlivňovat. Vyniká v sociálních situacích a důležitým zdrojem energie je pro něho lidská interakce.

¹⁰ JUNG, Carl Gustav BARZ, Helmut, Ursula BAUMGARDT, Rudolf BLOMEYER, Hans DIECKMANN, Helmut REMMLER a Theodor SEIFERT. *Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi*. s. 260.

2.2. Duše

Slovanské slovo „duše“ je odvozeno od slov dech a dýchání, podobně jako v latinských jazycích, kde se pro duši používá termín „anima“, což znamená „životní síla“, „životní princip“ nebo „dech“. V angličtině je slovo „soul“ (duše) odvozeno ze staroanglického „sáwol“ nebo „sáwel“, které má kořeny v germánských jazycích. Podobné termíny lze nalézt i v jiných indoevropských jazycích.

Tento termín je spojen s myšlenkou, že duše je to, co dává tělu život, což je koncept, který nalézáme v mnoha náboženstvích a filozofiích po celém světě, avšak jeho význam se liší v závislosti na kultuře a tradicích. Pojem duše, je často chápán jako nehmatatelná esence živých bytostí, která je nesmrtelná, tudíž není ovlivněna ani smrtí těla.

2.2.1. Duše a filozofie

Filozofové od antiky po současnost zkoumali povahu duše a její vztah k tělu, vědomí a osobní identitě. V klasické metafyzice „byla esence člověka tématizována v perspektivě hylemorfistické nauky¹¹ především pod termínem duše.“¹² Hylemorfická filozofie vymezuje pojem podstatná forma, ta je rozhodujícím faktorem, který poskytuje materiální substanci její bytí ve smyslu základní podstaty.¹³ „Pojem podstatné formy je v aristotelské tradici použit jako výkladový princip živých jsoucen ve spojení s termínem „duše“. Duše je tedy v této tradici podstatná forma organických substancí. Jako princip bytí živé substance je pak duše chápána i jako zdroj jejího životního dynamismu“¹⁴ Tato filozofie také uvádí, že vše v přírodě se skládá z hmoty a formy, jež jsou spojeny v jeden celek a rozlišují tři typy duší: vegetativní – rostliny, animální – živočichové a duchovní – lidé. Duchovní typ se odlišuje tím, že je schopný takových činností jako rozhodování či myšlení, díky těmto odlišnostem vzniká nový pojem pro lidskou duši – duch.¹⁵ Například scholastičtí filozofové uznávali teze o duši za logicky podložené filozofické rezultáty.¹⁶ Avšak ve filozofických směrech existuje mnoho přístupů k této problematice a teorie nejsou jednotné.

¹¹ Hylemorfistická nauka – je filozofický koncept, který pochází z antického Řecka, především z díla Aristotela, objekty jsou složeny z hmoty a formy, přičemž hmota představuje potenciál a forma určuje skutečnou podobu objektu.

¹² FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs*. s. 92.

¹³ FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs*. s. 97.

¹⁴ FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs*. s. 97.

¹⁵ FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs*. s. 97.

¹⁶ FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs*. s. 93.

2.2.2. Duše a Carl Gustav Jung

V díle Carla Gustava Junga se s pojmem „duše“ setkáváme také, přispěl k obnově zájmu o tento termín.¹⁷ Jungův přístup k duši byl hluboce zakotven ve spojení mezi psychologíí a duchovností.

Jung přistupoval k pojmu duše s hlubokým uznáním její komplexnosti. Duši chápal nejen jako most mezi osobním vědomím a nevědomím, ale také jako spojení jedince s kolektivním nevědomím, které je tvořeno archetypy a bytostným Já. Pojem duše nevnímal v tradičním smyslu jako nesmrtelnou entitu, nýbrž spíše jako hlubokou a nezbytnou součást lidské psychiky, která ovlivňuje myšlení, citění a chování. Není pro něho statickým konceptem, ale dynamickou silou, která se neustále vyvíjí a proměňuje v reakci na osobní zkušenosti a kolektivní vlivy. Pokládal duši za biochemický fenomén.¹⁸ Avšak také tvrdil, „že *neexistuje žádná racionální úvaha, která by mohla dokázat nebo popřít ducha.*“¹⁹

„*Všímá si, že dřívější přesvědčení o substanciální duši se vývojem moderního vědomí ocitlo na seznamu nevědeckých předsudků metafyzické spekulace.*“²⁰ Proto se duši zabývá ze zcela nového úhlu pohledu a snaží se o komplexní prozkoumání duše. Jeho teorie představují nový pohled na duši, který spojuje psychologické, duchovní i filozofické perspektivy a odhaluje tak komplexní povahu lidské psychiky. Nezabývá se jí pouze z psychologického či náboženského hlediska, nýbrž se snaží o propojení vědeckého přístupu s hlubokým porozuměním lidské duše a spojením všech rovin duše. Jeho teorie nabízí cestu k hlubšímu pochopení sebe sama a našeho místa ve světě.

2.3. Motýli a jejich kukly

Motýlí kukly, představují jedno z nejzajímavějších stadií v životním cyklu motýlů. Toto období proměny z housenky na dospělého jedince je nejen klíčovým momentem v životě těchto tvorů, ale také slouží jako hluboký symbol metamorfózy a obnovy v mnoha kulturách a duchovních tradicích na celém světě.

Motýl má několik životních fází, nejprve samice motýlů nakladou vajíčka na hostitelské rostliny, z těch se poté vylíhne housenka, často nazývaná larvou. Larva je jediné stádium

¹⁷ FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs.* s. 93.

¹⁸ FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs.* s. 93.

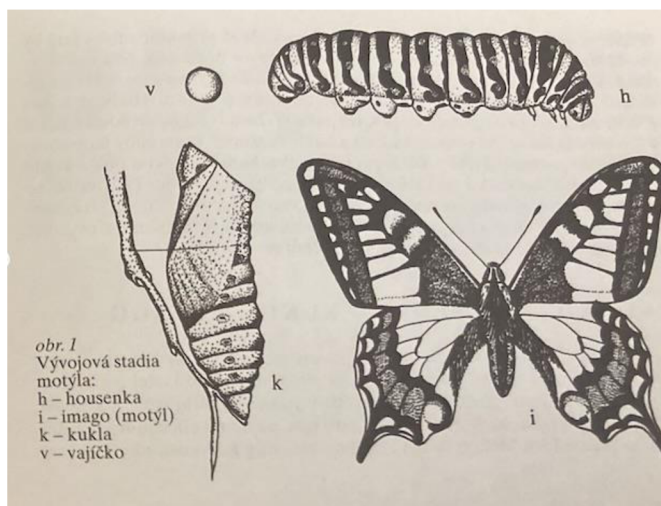
¹⁹ JUNG, Carl Gustav. *Duše moderního člověka.* s. 11.

²⁰ FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs.* s. 93.

v životě motýla, kdy dochází k růstu. Ani kukla ani dospělý motýl už svou velikost nemění. Velikost jedinců závisí pouze na tom, jak byli ve stádiu housenky živeni.²¹

V další fázi vývoje, se housenka přeměňuje na kuklu, v té dochází k rozpuštění stávajících tkání a tvorbě tkání zcela nových. Kukla, která se zdá být klidným, statickým stadiem, je ve skutečnosti místem intenzivní proměny. Povrch kukly tuhne a jejím úkolem je chránit živočicha, aby uvnitř mohly probíhat složité procesy proměny v dospělého jedince.²² Jedná se o předposlední vývojové stádium a můžeme zde rozlišit tři základní typy kukel: kukla volná, neúplná a mumiová. Kukla volná, je typická pro nejprimitivnější druhy motýlů. Kukla neúplná se vyznačuje tím, že tělní přívěšky jsou částečně pohyblivé. Mumiová kukla je nejběžnějším typem kukly, má pevný pancíř a přívěšky nejsou pohyblivé. Mumiové kukly mohou být na rostlině zavěšeny nebo k ní jsou připojeny vláknem (tzv. opásaná mumiová kukla).²³ Barevnost kukel často závisí na druhu motýlů, jiné zbarvení je u denních motýlů, jiné zase u nočních. Roli hraje také to, zda se jedná o generaci jarní nebo letní, stejný druh motýlů může mít jinou barvu kukly v závislosti na ročním období, ve kterém dochází k proměně.²⁴

V poslední fázi života se z kukly rodí dospělý jedinec (tzv. imago), motýl „*má všechny znaky hmyzu. Jeho tělo je rozčleněno na hlavu, hrud' a zadeček.*“²⁵ Má také dva páry křídel, tykadla, makadla, sosák a končetiny. Proměnou z housenky na imago je vývoj motýla dokončen a většinou trvá rok.

Fáze vývoje motýlů (1)

²¹ ZAHRADNÍK, Jiří. *Naši motýli*. s. 14.

²² ZAHRADNÍK, Jiří. *Naši motýli*. s. 10.

²³ ZAHRADNÍK, Jiří. *Naši motýli*. s. 15.

²⁴ ZAHRADNÍK, Jiří. *Naši motýli*. s. 16.

²⁵ ZAHRADNÍK, Jiří. *Naši motýli*. s. 16.

2.3.1. Symbolika motýlů a motýlích kukel

Symbolika motýlí kukly a procesu metamorfózy rezonuje v mnoha lidských kulturách jako metafora pro vnitřní transformaci, znovuzrození a naději. V duchovních a filozofických tradicích se často používá jako obraz proměny duše, osobního růstu a přechodu z jedné fáze života do druhé.

Proměna tohoto hmyzu fascinovala už starověké Egypťany, v antickém Řecku motýl symbolizoval nesmrtelnost, naopak v raném křesťanství byla motýlí kukla často spojována s Kristem a jeho znovuzrozením. Starověké civilizace Střední Ameriky věřily, že noční motýli nosí duše zemřelých, Aztékové naopak, že se jedná o bohy, kteří sestoupili z nebes. V Anglii byli lidé přesvědčeni, že motýli jsou duše bez těla.²⁶

Motýli a jejich kukly byly a jsou nevyčerpatelným zdrojem inspirace v umění i náboženství. V průběhu staletí inspirovali mnoho autorů k vytvoření uměleckých děl. Mezi nejstarší vyobrazení motýlů patří jeskynní malby, které se nachází v jeskyni Trois-Frères v Jižní Francii.²⁷

2.4. Sádra jako sochařský materiál

Sádra je materiál bílé barvy, jejíž chemický název je hemihydrát síranu vápenatého. Vzniká pálením sádrovce, tedy síranu vápenatého. Ve stavitelství, medicíně i umění je používána už velmi dlouho. Známá byla již starověkým Řekům a Římanům, kde se využívala jako stavební i sochařský materiál. Ve starověkém Egyptě sloužila ke štukové výzdobě.²⁸ V současném umění sádra překračuje svou tradiční roli a stává se médiem pro konceptuální umění a instalace. Umělci využívají její proměnlivé kvality k zobrazování témat jako jsou čas, pomíjivost a transformace. Sádra také nachází uplatnění v kombinaci s dalšími materiály, jako jsou kov, sklo nebo plast. Vyniká cenovou dostupností, což z ní činí přístupné médium. Je velmi vhodná zejména pro kopírování trojrozměrných uměleckých děl, díky své lehké manipulaci, schopnosti zachytit detaily a rychlému tuhnutí.²⁹ Její použití není omezeno pouze na ateliéry nebo sochařské dílny, ale dobře se s ní pracuje i v domácích podmínkách.

²⁶ ČECHMÁNEK, Zbyněk a Rudolf HRABÁK. *Život motýlů střední Evropy: populace, ekosystémy, význam*. s. 71

²⁷ ČECHMÁNEK, Zbyněk a Rudolf HRABÁK. *Život motýlů střední Evropy: populace, ekosystémy, význam*. s. 71

²⁸ FREDERIKSEN, Rune a Eckart MARCHAND. *Plaster casts: making, collecting and displaying from classical antiquity to the present*. s. 14

²⁹ REDERIKSEN, Rune a Eckart MARCHAND. *Plaster casts: making, collecting and displaying from classical antiquity to the present*. s. 14

2.5. Keramika a keramická plastika

Kořeny keramiky sahají už do pravěku, řadí se tak mezi jedno z nejstarších řemesel. Pojem keramika je velmi široký, jak uvádí autor knihy *„Techniky keramiky“*, „slovo „keramika“ vzniklo z řeckého výrazu *kéramos*, který původně znamenal hrnčířskou hlínu. Dnes pod pojmem keramika rozumíme nejen hrnčířské zboží, nýbrž všechny předměty ze zeminy zpevněné vypálením“³⁰ K nejstarším nalezeným keramickým plastikám na našem území, ale i ve světě patří Věstonická venuše, ta pochází z období paleolitu a datována je mezi lety 29 000–25 000 let př. n. l..

Keramickou plastiku lze vytvořit dvěma způsoby. Je možné modelovat plnou plastiku a následně ji vydutit a nebo modelovat objekt, který je dutý od začátku. Je také mnoho aspektů, které mohou výsledný vzhled plastiky ovlivnit a to nejen výběr keramické hmoty, ale i teplota výpalu nebo pec, ve které se hotové dílo vypaluje.

2.6. Umělci

Tato podkapitola je věnována umělcům, kteří mě inspirovali. Existuje mnoho umělců, kteří zpracovávají podobné náměty, zmiňuji však hlavně ty, kteří mojí práci nějakým způsobem ovlivnili.

2.6.1. Louise Bourgeois (1911-2010)

Francouzská umělkyně, která později působila ve Spojených Státech. Vyrůstala v Choisy-le-Roi nedaleko Paříže a její rodina vlastnila tkalcovskou dílnu, zaměřenou na restaurování starých látek a tapiserií.

Autorka byla výrazně ovlivněna komplikovanou rodinnou situací. Otcova nevěra i matčin špatný zdravotní stav vedly k obavám z opuštění, které jsou klíčovým námětem její tvorby. Zkoumala také témata jako: osamělost, žárlivost, hněv a strach. Na začátku své tvorby se věnovala hlavně malbě a grafice, později se dostala k sochařství a začala tvořit ze dřeva i bronzu, následně přešla k materiálům jako latex, sádra a textilie. Věnovala se studiu dějin umění a sochařství na několika uměleckých školách v Paříži.

V roce 1964 na své výstavě představila zvláštní, organicky tvarované sádrové sochy, které dramaticky kontrastovaly s dřevěnými totemovými sochami, jež tvořila

³⁰ RADA, Pravoslav. *Techniky keramiky*. s. 7

předtím. Ve své tvorbě kolísala mezi abstrakcí a figurací, tvořila z různých materiálů i v různém měřítku.

Za svůj život vytvořila mnoho rozmanitých děl od grafiky přes šperk až po sochy. Právě její sochařská díla mě u této autorky velmi zaujala.

The Quartered One. 1964-65 (2)

Untitled. 2004 (3)

Untitled. 2004 (4)

2.6.2. Christian Lemmerz (1959 - současnost)

Christan Lemmerz je německo-dánský umělec a sochař, vystudoval Akademii výtvarných umění v Carrare a Královskou dánskou akademii výtvarných umění. Ve své tvorbě používá nejen bronz a mramor, ale i velmi netradiční materiály jako kamennou vlnu, pěnovou pryž, margarín, čokoládu. Zaměřuje se na témata násilí, teroru a smrti, nebojí se také kontroverzních a tabu témat, do kterých vnáší ironii a absurditu.

V jeho tvorbě mě zaujala především série „Cocoons“. Jedná se o sérii soch vyrobenou z bronzu. Každá socha se pohybuje v rozměrech od 210-240 cm.

Cocoons, 2010-13. (5)

Cocoons (detail), 2010-13. (6)

2.6.3. Jean (Hans) Arp (1886–1966)

Jean (Hans) Arp byl německo-francouzský sochař, ale také básník, malíř a ilustrátor. Působil v hnutí Dadaismus a je jedním z jeho zakladatelů. Roku 1916 zakládá dada v Curychu a v 1920 společně s umělcem Maxem Ernstem ve městě Kolín nad Rýnem. Studoval na École des Arts et Métiers ve Štrasburku, poté pokračoval ve studiu na výtvarné škole ve Výmaru a po návratu do Paříže navštěvoval Juliánovu akademii³¹. Hans Arp se řadí mezi významné abstraktní sochaře. Ve své sochařské tvorbě používá hlavně materiály jako sádra a bronz. Na uměleckých dílech někdy spolupracoval i se svou manželkou Sophii Tauber-Arp.

³¹Julianova akademie – soukromá umělecká škola v Paříži, založena v roce 1867 francouzským malířem a grafikem Rodolphem Julianem

Tento umělec mě inspiroval především svými organicky tvarovanými sochami. Socha *Pagoda Fruit* je odlita z bronzu, zato dílo *Human Concretion* vzniklo ze sádry.

Pagoda fruit, 1949. (7)

Human Concretion, 1935 (8)

2.6.4. Marta Magdalena Abakanowicz (1930–2017)

Magdalena Abakanowicz je polská sochařka a umělkyně, která se proslavila hlavně tvorbou „abakanů“, jedná se o abstraktní sochy vytvořené z textilu. Její díla vznikají ale i bronzu, železa a jiných materiálů. Tvořila abstraktní i figurální motivy. V letech 1962-1979 se zúčastnila Biennale de la Tapisserie v Lausanne, jednalo se o sérii bienále textilního umění, kde představila nejen své velké abakany, ale také jiné textilní instalace.

Tato autorka byla vybrána, protože mne inspirovala hlavně svými velkými zavěšenými objekty z textilu, tedy abakany. Na začátku jsem zvažovala vytvoření kukel z materiálů jako textil nebo dřevo a Magdalena Abakanowicz pro mě byla velkou inspirací i přesto, že mé výsledné práce z textilu nejsou.

Abakany, 1967-1971 (9)

Hlavy, 1973-1975 (10)

2.6.5. Stephanie Metz (současnost)

Stephanie Metz je současná umělkyně, která žije v San Jose ve Spojených státech. Při tvorbě svých děl pracuje s vlnou a průmyslovou plstí. Zaujaly mě hlavně její velkoformátové plstěné objekty, které vznikly pro interaktivní výstavu „InTouch“. Umělkyně vytvořila sérii bílých zavěšených objektů „Hanging pots“ a šedé i hnědé objekty „Holdable“, všechny tyto práce mohli návštěvníci výstavy zkoumat nejen prostřednictvím zraku, ale i hmatu.

In touch - Hanging Pods, 2018-2020 (11)

In touch - Holdable, 2018-2020 (12)

2.6.6. Nayoung Jeong (současnost)

Nayoung Jeong je umělkyně narozená v Koreji, nyní však žije v Londýně a New Yorku, kde i tvoří. Je to malířka a sochařka, ve svých dílech zkoumá hlavně otázky týkající se identity, izolace a smíšené kultury. Její práce jsou ovlivněny jejím korejským původem, skoro všechna díla mají podobu performance a rituálních akcí. Jako materiál používá převážně hlínu, kterou získává z konkrétních míst a díky ní zkoumá kulturní otázky. Pracuje s limity tohoto materiálu a využívá je, aby pomohla divákovi interpretovat kulturní a společenské souvislosti. Do svých performancí zapojuje publikum prostřednictvím prostoru, využitého materiálu a tělesnosti.

Dílo „Cocoon“, které mě velmi zaujalo, je vytvořeno z drátěné konstrukce, na kterou autorka při performanci přidává hlínu, až vznikne kokon lidské velikosti.

Cocoon, 2012 (13)

3. Praktická část

3.1. Kukla jako schránka pro duši

Cílem mé práce bylo vytvoření dvou objektů, které budou symbolizovat kukly introvertní a extrovertní duše. Každá z nich je vytvořena z jiného materiálu, který myšlenkově koresponduje s tématem mé práce. Kukla introverta je tmavá a je vytvořena z keramické hlíny. Kukla extrovertní duše má naopak bílou barvu, díky odlití ze sádry, je také o něco větší, její povrch je hladký s výstupky, které směřují do všech stran. U introverta se na schránce nachází prohlubně, a i když je pevná, působí trochu křehce a smršťně.

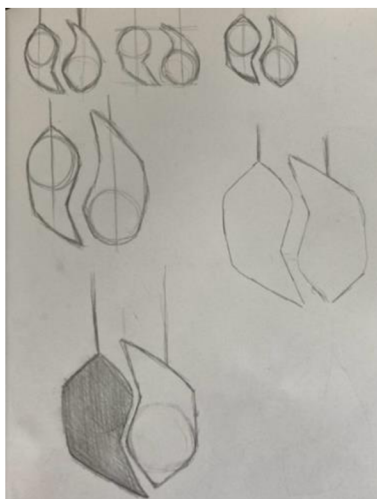
Obě kukly mají být proti sobě v kontrastu. S rozdíly mezi introverty a extroverty se setkávám denně, často v mém okolí dochází k nedorozuměním spojeným právě s odlišnými typy osobnosti. Proto jsem se rozhodla ztvárnit toto téma, abych zobrazila rozdílnost těchto dvou povah.

V mé práci se snažím zachytit, jak by asi mohly vypadat kukly těchto dvou typů osobností, pracuji s jejich charakteristickými rysy, proto například výrůstky na kukle extraverta, směřují ven, zvětšují tak objem kukly a upoutávají na sebe pozornost. Zatímco kukla introverta je více smršťněná, nejsou zde výrůstky ale prohlubně, vše směřuje dovnitř, tak, jak je to pro introverta typické – je orientovaný dovnitř. Jeho schránka je vyrobena z keramiky, je tvrdá a odolná, nic ji jen tak neovlivní ani se nedostane dovnitř. Extrovertní kukla už tak odolná není. Jako materiál jsem tentokrát zvolila sáдру, ta například při namočení do sebe tekutinu nasaje, stejně tak, jako extrovert, který se snadno adaptuje a nechá se ovlivnit okolím a kolektivem.

Vycházím z představy, že každá duše potřebuje místo, ve kterém dojde k rozvinutí jejího úplného potenciálu a snažím se tomuto místu dát tvar.

3.1.1. Skici schránek

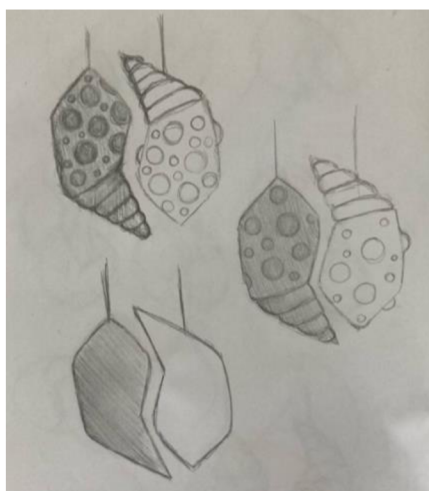
Svou práci jsem začala vytvořením skic. Nejdříve jsem hledala obecně tvar, který bych chtěla kuklám dát. Náčrty jsem vytvořila tužkou a zaměřila jsem se na kontrast mezi objekty, pracovala jsem s protiklady. Kukly také lehce odkazují na symbol Jin a Jangu, vzájemně se doplňují a tvoří celek. Stejně tak, jsem se tvarem snažila vystihnout charakteristiku dané osobnosti.

Skica – hledání tvaru (14)

Už při skicování jsem přemýšlela z jakého materiálu kukly vytvořím. Jednou z možností bylo také dřevo, textil a polystyren. To jsem však později zavrhla, vzhledem k tomu, že se mi k oběma sochám více hodily vlastnosti finálně zvolených materiálů, tedy sádry a keramiky.

Poté, co jsem určila přibližný tvar, jsem se soustředila na povrch objektů a jejich barevnost. Kukla introverta má na svém povrchu prohlubně, jelikož je introvertně založená osoba orientována dovnitř. Introverti si často drží odstup, jsou okolím vnímáni jako pesimističtí, negativní či odtažití, proto jsem zvolila tmavou barvu kukly. Kulka extroverta je naopak zářivě bílá a upoutává pozornost, stejně tak jako extrovert, který je vždy ve středu pozornosti. Na svém povrchu má tento objekt výstupky, které symbolizují orientaci na okolní svět. Nakonec vznikla finální skica, podle které jsem vytvořila modely.

Povrch kukel (15)

Finální skica (16)

3.1.2. Model kukel

Modely jsem vytvořila ze samotvrdnoucí modelovací hmoty. Snažila jsem se zachytit požadovaný tvar obou kukel a s výslednými objekty jsou v poměru 1:10.

V další fázi práce bylo vytvoření zmenšených objektů velmi přínosné, jelikož jsem vše mohla přeměřovat a dosáhnout tak správných proporcí.

Modely (17)

3.2. Introvert – popis pracovního postupu

3.2.1. Modelování

Po vytvoření skic a modelů, jsem se pustila do tvorby výsledného objektu z keramiky. Použila jsem šamotovou hlínu MK tmavě hnědé barvy. Kuklu jsem se rozhodla modelovat ze dvou částí, které se po vydutění spojí v jeden celek. Nejprve jsem vytvořila přibližný tvar podle modelu.

Spodní část kukly (18)

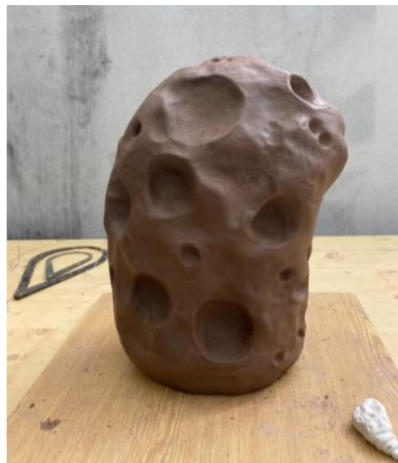
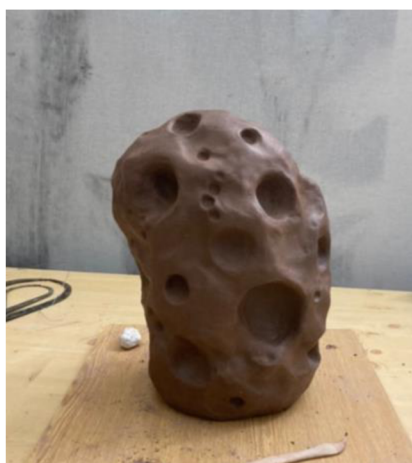

Horní část kukly (19)

Následně jsem se zaměřila na povrch kukly a přeměřování proporcí objektu s modelem, aby vše odpovídalo správnému poměru.

Průběh modelace (20)

Horní část před dutěním (21, 22)

Obě části před dutěním (23)

3.2.2. Dutění

Nejprve jsem nechala povrch dostatečně ztuhnout, poté jsem oba díly rozřízla na poloviny a vydutila na požadovanou tloušťku. Dutění horní části bylo o něco složitější vzhledem k prohlubním, ale i přesto byl celý proces poměrně rychlý.

Dutá horní část (24)

Dutění spodní části (25)

3.2.3. Proces lepení a sušení

Duté části jsem ještě v ten den slepila. Nejprve jsem spojila spodní dvě poloviny kukly, poté horní dvě poloviny a nakonec vše v jeden celek. Pro spojení jsem si připravila šlikr a okraje všech dílů zdrsnila vidličkou. Následně jsem vše potřela vyrobeným šlikrem a spojila. Spoje jsem zaretušovala a na obou stranách jsem vytvořila dírky, aby vypálená kukla mohla být zavěšena na ocelovém lanku. Spleená schránka byla připravená ke schnutí, které probíhalo několik týdnů.

Spleená horní část (26)

Kukla připravená na sušení (27)

3.2.4. Výpal

Oxidační výpal proběhl v elektrické peci a kukla díky výpalu na 1100 °C dostala tmavý odstín. Záměrně jsem vybírala hlínu s velkým množstvím ostřiv, aby povrch této kukly po výpalu kontrastoval s hladkým povrchem sádrové sochy.

Objekt po výpalu (28)

3.3. Extrovert – popis pracovního postupu

3.3.1. Modelování

Při modelování kukly extroverta jsem zvolila jiný postup. Nemodelovala jsem objekt ze dvou částí, ale použila jsem konstrukci z drátů a dřeva. Kukla musela být modelována tímto způsobem, aby v další fázi mohla vzniknout sádrová forma pro odlévání. Nejdříve jsem opět vytvořila přibližný tvar a poté, na základě modelu ze samotvrdnoucí hmoty, postupně vznikla kukla z hlíny.

Modelování základního tvaru (29)

Vymodelovaná kukla (30)

Vymodelovaná kukla (31)

3.3.2. Příprava sádrové formy

Vymodelovanou kuklu jsem pomocí kovových plíšků rozdělila na dvě části, vznikla dělicí rovina, díky které bude sádrová forma složena ze dvou dílů.

Vytváření dělicí roviny (32)

Kukla s dělicí rovinou (33)

Nyní z vymodelovaného objektu mohla vzniknout sádrová forma. Kukla byla přenesena do sádrovny, ve které forma postupně vznikla. Do první vrstvy sádry se přimíchala tónovací pasta modré barvy, aby při oddělování odlitku od formy bylo zřetelné, kde končí forma a začíná sádrový odlitek a nedošlo k jeho poškození. Do poslední vrstvy se přidaly také dráty, aby se zabránilo zkroucení formy. Tam, kde to bylo potřeba se přidal i proužek juty namočené v sádře.

První vrstva (34)

Poslední vrstva s dráty (35)

V další fázi se celý objekt položil na bok a díky dělicí rovině bylo možno odebrat horní část sádrové formy. Hlína ze spodní poloviny se odstranila a zbyly pouze dvě části formy.

Hotová sádrová forma (36)

Oddělení částí formy (37)

Část sádrové formy (38)

3.3.3. Odlévání

Před odléváním bylo nutné obě části formy naseparovat vodním sklem a mazlavým mýdlem. Poté se namíchala řídká sádra a ta se vylila do obou polovin formy. Další dvě vrstvy sádry už byly o něco hustší. Do poslední vrstvy jsem přidala proužky juty namočené v sádře, aby byl vnitřek odlitku pevnější.

Před spojením obou částí formy byl ještě dovnitř přidán drát, ten vytvořil na obou stranách odlitku otvory, kterými se poté protáhne ocelové lanko na zavěšení kukly.

Naseparovaná forma (39)

První vrstva (40)

Další vrstva sádry (41)

Další vrstva sádry (42)

Detail sádry s jutou (43)

Část odlitku s drátem (44)

Dále jsem obě poloviny formy spojila. Sádrový odlitek uvnitř se nechal ztuhnout a došlo ke spojení obou částí v jeden celek. Tam, kde k úplnému propojení nedošlo, proběhl následný retuš spojů. Po namočení celého objektu se na spoje, které nebyly dostatečně pevné přidala vrstva namíchané sádry.

Spojená forma (45, 46)

Po ztuhnutí sádry proběhlo odsekávání formy od odlitku. Následoval zmíněný retuš spojů a celá socha se nechala uschnout.

Odsekávání sádrové formy (47)

Odlitek po odsekání formy (48)

3.3.4. Závěrečná úprava

Po úplném vytvrdnutí sádry přišla na řadu závěrečná povrchová úprava. Smirkovým papírem jsem celý povrch objektu obrousila a vyhladila spoje. Po obroušení byla kukla čistě bílé barvy, povrch jsem se rozhodla ničím nefixovat a nechat pouze sádro.

Objekt před obroušením (49)

Objekt po obroušení (50)

3.4. Hotové objekty

Oba objekty jsou připraveny k instalaci. Pro tu bude použito ocelové lanko, na kterém budou zavěšeny. Ačkoliv byly obě kukly modelovány stejně velké, u introverta došlo při schnutí ke smrštění a výsledná velikost je: 66×30×23 cm, zato rozměry kukly extroverta jsou 75×37×32 cm. Tuto změnu nevnímám negativně, spíše jako charakteristické chování introverta.

Hotové kukly (51)

Výsledek extrovert, (52, 53)

Výsledek introvert (54, 55)

4. Závěr

Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo vytvoření dvou objektů znázorňujících kukly introvertních a extrovertních osob. Dílo zobrazuje mou představu o těchto schránkách pro duši a zachycuje rozdílnost obou typů osobností. V teoretické části jsem se snažila zaměřit na popis a charakteristiku introverta i extroverta, přiblížit život Carla Gustava Junga. Snažila jsem se také nastínit životní cyklus motýlů a zaměřit se na kukly i jejich symboliku. V další části jsem uvedla umělce, kteří s podobnými tématy pracují nebo kterými jsem se inspirovala. V praktické části jsem se naopak snažila o detailní popis pracovního postupu, doplněný bohatou fotodokumentací. Do budoucna by se tato práce dala rozvíjet, bylo by možné zaměřit se i na další typologie osobností nebo na jiné charakterové rysy.

Celá práce pro mě byla obrovskou zkušeností, jelikož jsem ještě nic tak velkého nerealizovala. Při tvorbě díla jsem si vyzkoušela práci se sádrou, vytváření ztracené formy a velké keramické plastiky i mnoho dalších věcí. Myslím, že celá má práce nakonec odpovídá všemu, čeho jsem chtěla dosáhnout a s výsledkem jsem spokojená.

5. ZDROJE

5.1. Seznam použité literatury

- ADAMEC, Jiří. *Psychologie C. G. Junga* [PDF]. Filosofický seminář, 2007, 85 s.
- BUČEK, Robert. *Technologie keramické výroby*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015, 1 CD-ROM (69 stran). ISBN 978-80-244-4757-5.
- ČECHMÁNEK, Zbyněk a Rudolf HRABÁK. *Život motýlů střední Evropy: populace, ekosystémy, význam*. Praha: Granit, 2006, 136 s. ISBN 8072960482.
- FREDERIKSEN, Rune a Eckart MARCHAND, ed. *Plaster casts: making, collecting and displaying from classical antiquity to the present*. Berlin: De Gruyter, [2010], xii, 752 s. Transformationen der Antike, Band 18. ISBN 978-3-11-020856-6.
- FUCHS, Jiří. *Filosofie. 5, Problém duše / Jiří Fuchs*. 2004. ISBN 808592935X.
- JACOBI, Jolande Székács. *Psychologie C.G. Junga*. Přeložil Ludmila MENŠÍKOVÁ, přeložil Jiří KOCOUREK. Praha: Psychoanalytické nakladatelství, 1992, 79 s.
- JUNG, Carl Gustav. *Duše moderního člověka*. Autor úvodu Ludvík BĚŤÁK, přeložil Karel PLOCEK. Brno: Atlantis, 1994, 378 s. ISBN 807108087X.
- JUNG, Carl Gustav, BARZ, Helmut, ed. *Archetypy a nevědomí*. Přeložil Eva BOSÁKOVÁ, přeložil Kristina ČERNÁ, přeložil Jan ČERNÝ. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, c1997, 437 s. ISBN 8085880113.
- JUNG, Carl Gustav, BARZ, Helmut, Ursula BAUMGARDT, Rudolf BLOMEYER, Hans DIECKMANN, Helmut REMMLER a Theodor SEIFERT, ed. *Základní otázky analytické psychologie a psychoterapie v praxi*. Přeložil Kristina ČERNÁ, přeložil Jitka ŠKODOVÁ, přeložil Dagmar TRAUOGOTTOVÁ, přeložil Ludvík BĚŤÁK, přeložil Jiří DAN, přeložil Alena BERNÁŠKOVÁ, přeložil Jan ČERNÝ, přeložil Karel PLOCEK. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 1996, 436 s. ISBN 8085880121.
- JUNG, Carl Gustav, SHARP, Daryl, ed. *Slovník základních pojmů psychologie C.G.Junga*. Přeložil Věra STAVOVÁ. Brno: Nakladatelství Tomáše Janečka, 2005, 171 s. ISBN 8085880393.
- NAKONEČNÝ, Milan. *Encyklopedie obecné psychologie*. Praha: Academia, 1997, 437 s. ISBN 808525574X.
- RADA, Pravoslav. *Techniky keramiky*. Praha: Aventinum, 1995, 207 s. ISBN 8085277476.
- RADA, Pravoslav a Milouš RŮŽIČKA. *Keramická plastika*. V Hluboké nad Vltavou: Pravoslav Rada, 2003, 82 s. ISBN 80-85857-66-9.
- STEIN, Murray a Veronika HUBLOVÁ. *Jungova mapa duše: úvod / Murray Stein ; z angličtiny přeložila Veronika Hublová*. 2016. ISBN 9788087171516.
- ZAHRADNÍK, Jiří. *Naši motýli*. Ilustroval Michal KOPECKÝ, ilustroval František SEVERA. Praha: Albatros, 1997, 457 s. ISBN 8000005247.

- *Motýli*. Přeložil Eva HOROVÁ. Praha: Euromedia Group, 2019, 192 s. Universum. ISBN 978-80-7617-675-1.

5.2. Elektronické zdroje

- LEMMEZR, Christian. *About* [online]. [cit. 29.3.2024]. dostupné z: <http://christianlemmerz.com/about/>
- MARLBOROUGH GALLERY. Magdalena Abakanowicz e-catalog. [online]. New York: Marlborough Gallery, 2015. [cit. 29.3.2024]. dostupné z: https://issuu.com/marlborough/docs/0915_abakanowicz_e-catalog_web?epik=dj0yJnU9QVpRUE5pU2EtNmpKT3Q3MWlaNDRYa1Vfa2tqMkJLSy0mcD0wJm49X2U2N2Y2ZnNfajNaQzdTOGxiaU1fUSZ0PUFBQUFBR1IMQUk4
- METZ, Stephanie. Stephanie Metz [online]. [cit. 29.3.2024]. dostupné z: <https://www.stephaniemetz.com>
- MUSEUM OF MODERN ART. *Jean Arp*. [online]. New York: The Museum of Modern Art, [cit. 29.3.2024]. dostupné z: <https://www.moma.org/artists/11>
- MUSEUM OF MODERN ART. *Louise Bourgeois*. [online]. New York: The Museum of Modern Art. [cit. 29.3.2024]. dostupné z: <https://www.moma.org/artists/710>
- MUSÉE CANTONAL DES BEAUX-ARTS. Magdalena Abakanowicz and Homage to Elsi Giauque. [online]. Lausanne: Musée cantonal des Beaux-Arts, [cit. 29.3.2024]. dostupné z: <https://www.mcba.ch/en/exhibitions/magdalena-abakanowicz-and-homage-to-elsi-giauque/#publications>
- JEONG, Nayoung. HOME - Nayoung Jeong [online]. [cit. 29.3.2024]. dostupné z: <https://nayoungjeong.com>
- SOLOMON R. GUGGENHEIM FOUNDATION. Jean Arp. [online]. New York: Solomon R. Guggenheim Foundation, [cit. 29.3.2024]. dostupné z: <https://www.guggenheim.org/artwork/artist/jean-arp>
- TATE. Art & artists: *Louise Bourgeois*. [online]. London: Tate, [cit. 29.3.2024]. dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artists/louise-bourgeois-2351/art-louise-bourgeois>

5.3. Seznam použitých obrázků

1. ZHRADNÍK, Jiří. *Naši motýli*. Ilustroval Michal KOPECKÝ, ilustroval František SEVERA. Praha: Albatros, 1997, 457 s. ISBN 8000005247. (s. 9.)
2. BOURGEOIS, Louise. *The Quartered One*. In: moma.org [online], 1964-65 [cit. 28.3.2024] dostupné z: <https://www.moma.org/collection/works/81941>
3. BOURGEOIS, Louise. *Untitled*. In: Hauser&Wirth.com [online], 2004 [cit. 28.3.2024] dostupné z: <https://www.hauserwirth.com/hauser-wirth-exhibitions/2922-louise-bourgeois-sublimation/#>
4. BOURGEOIS, Louise. *Untitled*. In: Hauser&Wirth.com [online], 2004 [cit. 28.3.2024] dostupné z: <https://www.hauserwirth.com/hauser-wirth-exhibitions/2922-louise-bourgeois-sublimation/#>
5. LEMMERZ, Christian. *Cocoons*. In: Christianlemmerz.com [online], 2010-13. [cit. 28.3.2024] dostupné z: <http://christianlemmerz.com/sculptures/bronze/>
6. LEMMERZ, Christian. *Cocoons*. In: Christianlemmerz.com [online], 2010-13. [cit. 28.3.2024] dostupné z: <http://christianlemmerz.com/sculptures/bronze/>
7. ARP, Jean. *Pagoda fruit*. In: Tate.org.uk [online], 1949. [cit. 29.3.2024] dostupné z: <https://www.tate.org.uk/art/artworks/arp-pagoda-fruit-n06025>

8. ARP, Jean. *Human Concretion*, . In: moma.org [online], 1935. [cit. 29.3.2024] dostupné z: <https://www.moma.org/collection/works/81357>
9. ABAKANOWICZ, Magdalena. *Abakany*, In: mcba.ch [online], 1967-1971. [cit. 29.3.2024] dostupné z: <https://www.mcba.ch/en/exhibitions/magdalena-abakanowicz-and-homage-to-elsi-giaouque/#publications>
10. ABAKANOWICZ, Magdalena. *Hlavy* In: issuu.com [online], 1973-1975. [cit. 29.3.2024] dostupné z: https://issuu.com/marlborough/docs/0915_abakanowicz_e-catalog_web?epik=dj0yJnU9QVpRUE5pU2EtNmpKT3Q3MWlaNDRYa1Vfa2tqMkJLSy0mcD0wJm49X2U2N2Y2ZnNfajNaQzdTOGxiaU1fUSZ0PUFBQUFBR1IMQUk4
11. METZ, Stephanie. *In touch - Hanging Pods*, In: stephaniemetz.com [online], 2018-2020 [cit. 29.3.2024] dostupné z: <https://www.stephaniemetz.com/#/intouch-project-page/>
12. METZ, Stephanie. *In touch - Holdable*, In: stephaniemetz.com [online], 2018-2020 [cit. 29.3.2024] dostupné z: <https://www.stephaniemetz.com/#/intouch-project-page/>
13. JEONG, Nayoung. *Cocoon*, In: nayoungjeong.com [online], 2012 [cit. 29.3. 2024] dostupné z: <https://nayoungjeong.com/cocoon/>
14. Skica – hledání tvaru , (2024 archiv autorky)
15. Povrch kukel, (2024 archiv autorky)
16. Finální skica, (2024 archiv autorky)
17. Modely, (2024 archiv autorky)
18. Spodní část kukly, (2024 archiv autorky)
19. Horní část kukly, (2024 archiv autorky)
20. Průběh modelace, (2024 archiv autorky)
21. Horní část před dutěním, (2024 archiv autorky)
22. Horní část před dutěním, (2024 archiv autorky)
23. Obě části před dutěním, (2024 archiv autorky)
24. Dutá horní část, (2024 archiv autorky)
25. Dutění spodní části, (2024 archiv autorky)
26. Splená horní část, (2024 archiv autorky)
27. Kukla připravena na sušení, (2024 archiv autorky)
28. Objekt po výpalu, (2024 archiv autorky)
29. Modelování základního tvaru, (2024 archiv autorky)
30. Výmodelovaná kukla, (2024 archiv autorky)
31. Výmodelovaná kukla, (2024 archiv autorky)
32. Vytváření dělicí roviny, (2024 archiv autorky)
33. Kukla s dělicí rovinou, (2024 archiv autorky)

34. První vrstva, (2024 archiv autorky)
35. Poslední vrstva s dráty, (2024 archiv autorky)
36. Hotová sádrová forma, (2024 archiv autorky)
37. Oddělení části formy, (2024 archiv autorky)
38. Část sádrové formy, (2024 archiv autorky)
39. Naseparovaná forma, (2024 archiv autorky)
40. První vrstva, (2024 archiv autorky)
41. Další vrstva sádry, (2024 archiv autorky)
42. Další vrstva sádry, (2024 archiv autorky)
43. Detail sádry s jutou, (2024 archiv autorky)
44. Část odlitku s drátem, (2024 archiv autorky)
45. Spojená forma, (2024 archiv autorky)
46. Spojená forma, (2024 archiv autorky)
47. Odsekávání sádrové formy, (2024 archiv autorky)
48. Odlitek po odsekání formy, (2024 archiv autorky)
49. Objekt před obroušením, (2024 archiv autorky)
50. Objekt po obroušení, (2024 archiv autorky)
51. Hotové kukly, (2024 archiv autorky)
52. Výsledek extrovert, (2024 archiv autorky)
53. Výsledek extrovert, (2024 archiv autorky)
54. Výsledek introvert, (2024 archiv autorky)
55. Výsledek introvert, (2024 archiv autorky)